

Příprava intervence

SPR 140 Posouzení životní situace

3.1.0 Vysvětlení role, účelu a postupu

Vysvětlení
Role/Účelu/Postupu
má dvě funkce:

- Eliminují strach z neznámého
- Informace podporují participaci (řešení)

Jaké informace potřebuje **klient** ?

Cílem je vytvořit pracovní alianci, budovat vztah!

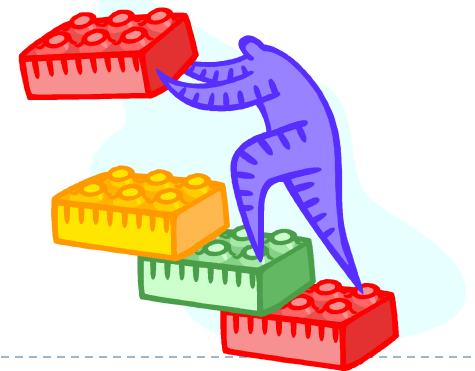
Sociální pracovník

- ▶ Jméno
- ▶ Pracovní pozice
- ▶ Obsah práce sociálního pracovníka
- ▶ Jméno a charakter organizace

Vysvětlení přístupu/ procedury

- ▶ Je ověřeno, že je prospěšné!

Jaké informace potřebuje **klient**?

Doporučení klienta jinou stranou

- ▶ V případě doporučení – je potřeba vysvětlit **kdo** kontakt inicioval a **proč** sociální pracovník vstupuje do klientova života
- ▶ Je vhodné probrat možné pocity, které doporučení vyvolalo (Hněv, strach v případě podezření ze zneužití)
- ▶ Většinou do 5ti minut ...

Co ještě potřebuje vědět **sociální pracovník**?

Zkušenost klienta se sociální prací

- ▶ Už jste někdy spolupracoval se sociálním pracovníkem?
- ▶ Jaká zkušenost to byla pro klienta?
- ▶ Potřeba vhodně **zareagovat** (na kladnou i negativní zkušenost)

Co je třeba vysvětlit?

Cílový problém

- ▶ Volba omezeného počtu specifických oblastí
- ▶ Volbu provádí klient

Časový rámec

- ▶ Práce je časově omezená (kolik schůzek?)

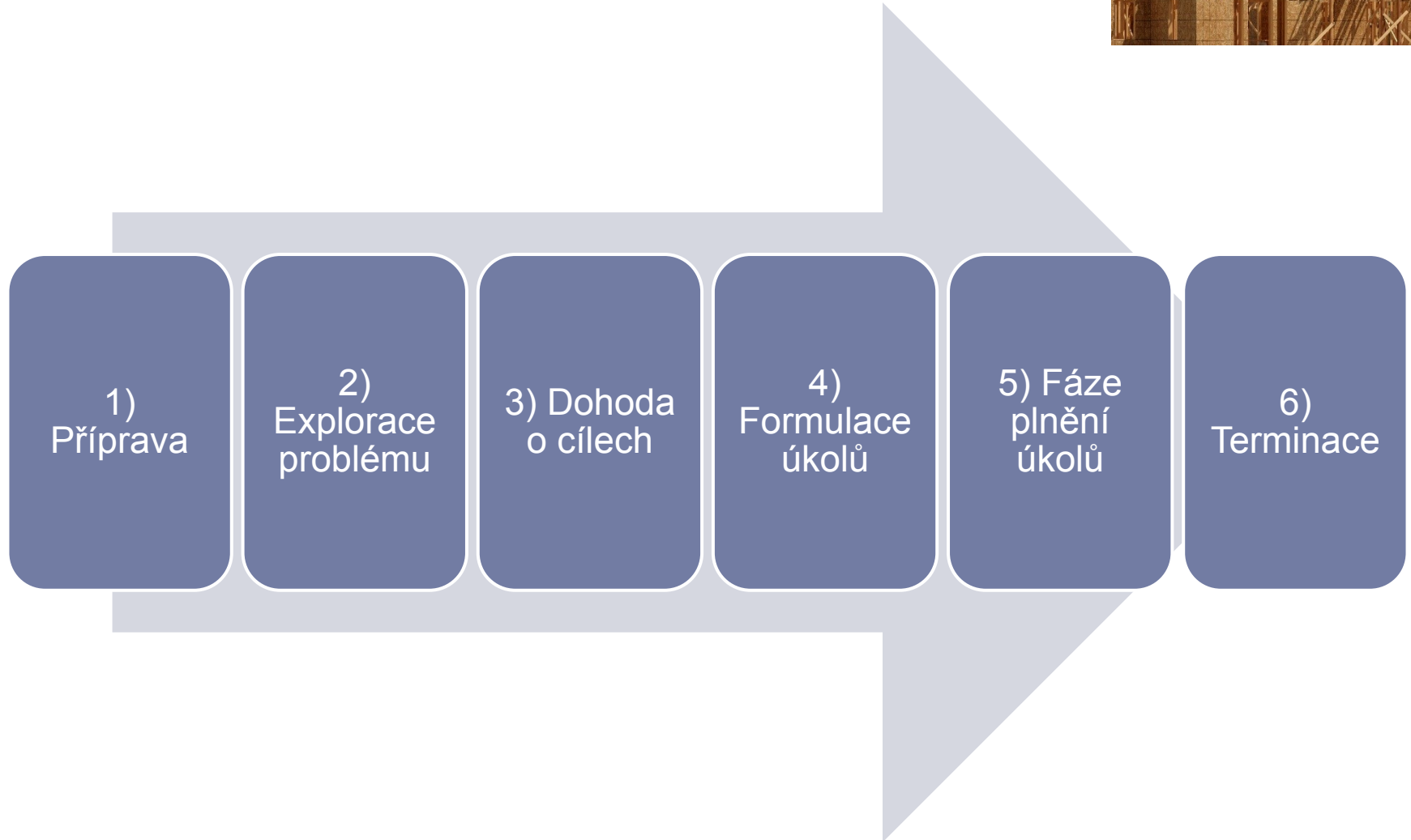
Mlčenlivost a její limity

- ▶ Může být mlčenlivost něčím prolomena?

Struktura přístupu

Kontrolní seznam vstupních informací

---

1. Dozvěděl se klient?

- Mé jméno
- Jméno organizace
- Charakter organizace
- Moji pozici a charakter práce v organizaci
- Kdo klienta referoval
- Důvod reference

2. Rozumí klient tomu, že budeme společně pracovat na specifické oblasti jeho životní situace?

3. Rozumí klient tomu, že je jeho volbou zvolit oblast, na které budeme pracovat?

4. Dozvěděl se klient, že máme omezený časový rámec?

Cvičení 1 První schůzka

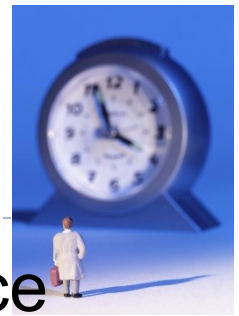

- ▶ Trojice si rozdělí role: **klienta**, **sociálního pracovníka** a **pozorovatele** (supervizora)
- ▶ Sociální pracovník seznámí klienta se všemi okolnostmi dle předchozího seznamu.
- ▶ Pozorovatel poskytne zpětnou vazbu, **zda** a **jak** byly informace zprostředkovány (celkový proces).
- ▶ ***Zpětná vazba je smysluplná, pokud si všimá pozitiv i oblastí, které potřebují zlepšení, je konkrétní (behaviorálně specifická).***

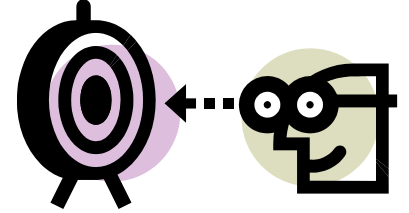
3.2.0 Časové limity

- ▶ Řada studií prokazují, že krátkodobé intervence mohou být stejně či více užitečné, než dlouhodobá práce (např. Koss and Butcher, 1986).
- ▶ V ÚOP je rámec cca **6-12 sezení**.
- ▶ Je výhodné stanovit zvláštní rámec pro iniciační fázi a další schůzky přidat pro vlastní zvládnutí situace.
- ▶ Iniciační fáze netrvá obvykle déle než 4 schůzky (nejčastěji však spočívá v 1-2 schůzkách).
- ▶ ÚOP může být využito k monitorování situace (budeme sledovat vývoj ... sejdeme se 5x).

Výhody časových limitů

Výzkum ukazuje, že časový limit zlepšuje výsledek.

Klienti nechtějí být v péči celý život (viz naše zkušenost s lékařem, právníkem, opravářem ledniček ...), chtějí pomoci v co nejkratším čase.

Časové limity lze prodloužit.

Přechod z dlouhodobé péče ke krátkodobému kontraktu je obtížný, je vnímán jako odmítnutí.

Pro vhodnou aplikaci časových limitů je potřeba praxe.

Při práci s dětmi pozor! Potřebují jasný indikátor, konkrétní hmatatelný bod (značka v kalendáři, počet svíček).

Kontrolní seznam pro časové limity

Shodli jsme
se na
specifickém
množství
setkání?

Poskytl jsem
v případě
dítěte
konkrétní
indikátory?

Cvičení 2: Časový limit

- ▶ Promyslete si a předběžně si stanovte časový limit pro práci se svým klientem!
- ▶ Vysvětlete důvody pro Vámi navržený počet schůzek!

3.3.0 Získávání základních informací

- ▶ Máme všechny potřebné základní údaje?
- ▶ Pozor na citlivé doptávání se:
- ▶ „Potřeboval bych zjistit některé údaje o vaší rodině, abychom mohli najít vhodný program, řešení ...“

Kontrolní seznam nezbytných informací

Mám následující informace o klientovi?

- Adresa
  - Telefon
- Etnická příslušnost
  - Pohlaví/gender
- Sexuální orientace
  - Náboženství
- Rodinný stav
  - Děti
- Povolání/ místo zaměstnavatele
  - Vzdělání
- Zdroj a množství příjmu
  - Zdraví
- Zdroj reference
  - Důvod reference
- Složení domácnosti
  - Širší rodina

Kontrolní seznam nezbytných informací

Mám následující informace o rodině a domácnosti klienta?

- Vztah ke klientovi
- Věk
- Pohlaví/gender
- Etnicita
- Povolání/kvalifikace
- Zdroj příjmu
- Zdraví
- Další podstatné

Cvičení 3

- ▶ Které informace postrádáte?
- ▶ Jsou pro vás některé informace nedostupné?
- ▶ Je vám nepříjemné zjišťovat některý typ informací?
- ▶ Jakou zkušenost máte se sběrem informací od klientů?

3.4.0 Určení problémů a jejich priorit

- ▶ Jedná se o nejdůležitější aktivitu!
- ▶ Základní pravidlo: **problémy určuje klient!**

Explorace problému (1. až 6. schůzka)

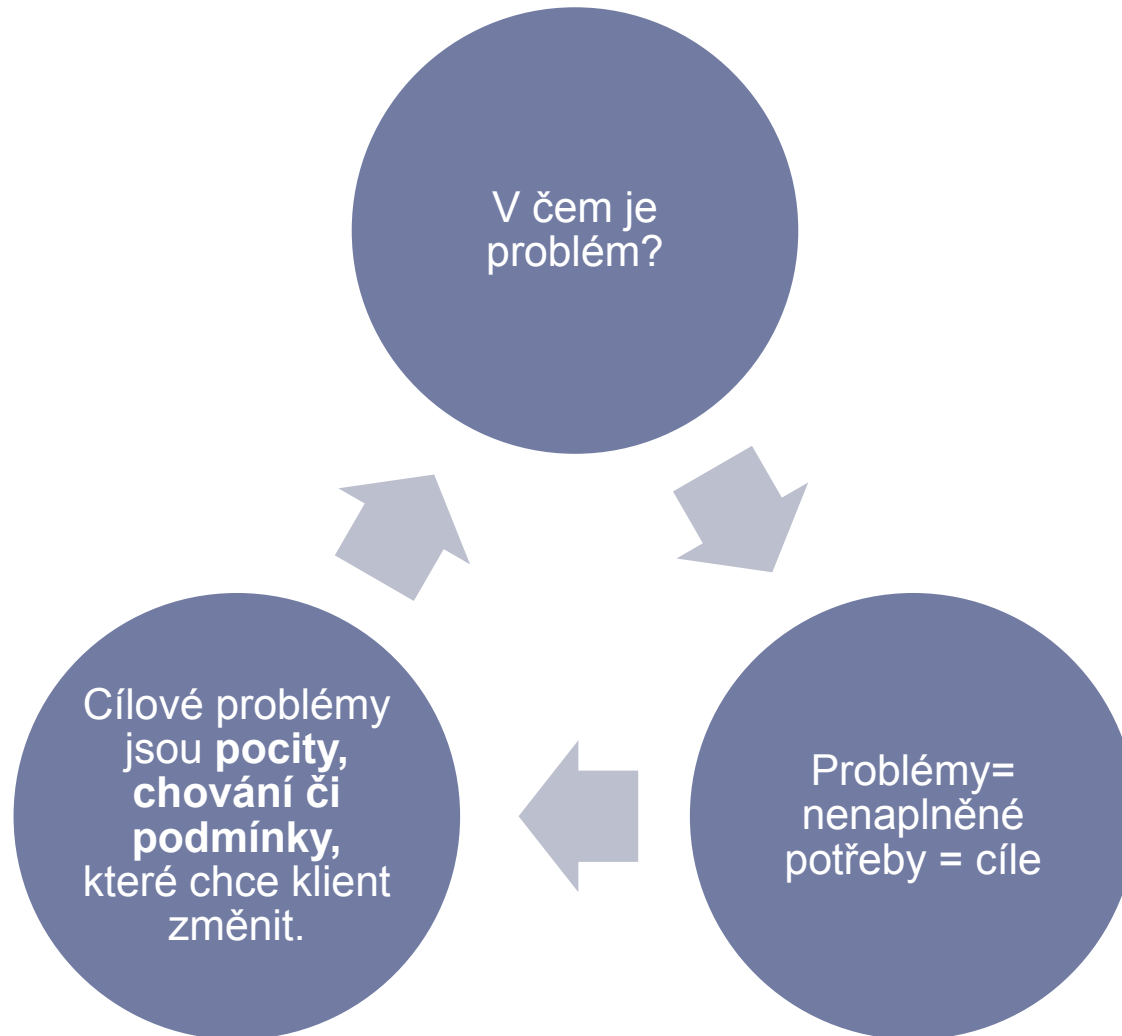

Explorace problému

- I. sekvence:
identifikace problémů
- II. sekvence:
specifikace problémů
- III. sekvence:
stanovení priorit

I. Identifikace problémů

Tvorba seznamu problémů

- ▶ S čím vlastně klient do spolupráce přichází?
- ▶ Co chce klient změnit?
- ▶ **Problém** se slovem problém (citlivost na použitá slova)!
- ▶ Co dalšího byste rád změnil/a?
- ▶ Jde o **problémy**, nikoliv *cíle*!

- ▶ Formulace v konkrétních větách:
  - ▶ Asi mě vyhodí z práce!
  - ▶ Ve škole mě šikanují...
  - ▶ Můj otčím mě bije
  - ▶ Nemám žádné kamarády
  - ▶ Jsem alkoholik

Jak?

- ▶ Často brainstorming
- ▶ Společná diskuse
- ▶ I sociální pracovník může být aktivní

Cvičení 4: Tvorba seznamu problémů

- ▶ Pracujte ve dvojicích
- ▶ Jeden z dvojice hraje „svého klienta“
- ▶ Druhý v roli sociálního pracovníka usiluje o získání co největšího seznamu problémů, které způsobují klientovi obtíže

Třídění problémů

- ▶ Hledáme **maximálně tři** problémy, které jsou důležité!

Stanovení priorit

- ▶ Které problémy klienta nejvíce zatěžují?
- ▶ Které problémy by v případě jejich neřešení měly pro klienta nejtěžší důsledky?
- ▶ Které problémy by v případě jejich vyřešení měly pro klienta nejpříznivější důsledky?
- ▶ Které problémy mají pro klienta největší význam?
- ▶ Které problémy lze řešit s menším nasazením energie, zdrojů?
- ▶ Které problémy jsou v podstatě neřešitelné?

Definice a třídění problémů

- ▶ Pro definici problémů, kde jsou dva a více osob lze použít následující tabulku potřeb:

Jméno	Co od něj chci	Jaká je šance, že to získám	Co chtějí ode mne	Jaká je šance, že to získají

Stanovení prioritních problémů

	Není 1	Málo 2	Dost 3	Hodně 4	Vážný 5
Interpersonální konflikty					
Nespokojenost v sociálních vztazích					
Problémy s formálními org.					
Obtíže při výkonu role					
Obtíže s rozhodováním					
Reaktivní emoční úzkosti					
Nepřiměřené zdroje					
Jiné					

Cvičení 5: Výběr problémů

- ▶ Pracujte ve dvojicích
- ▶ Jeden z dvojice hraje „svého klienta“
- ▶ Druhý v roli sociálního pracovníka usiluje o výběr tří problémů

3.5.0 Zkoumání cílových problémů

- ▶ Co je na situaci problematické?
- ▶ Kde se to děje?
- ▶ Kdy se to děje?
- ▶ Kdo další je u toho, když se to děje?
- ▶ Jak často se to děje?
- ▶ Jaké trvání, délka jevu?
- ▶ Jak vážný je to problém?
- ▶ Co bylo vykonáno, aby se problém odstranil?
- ▶ Jaký byl výsledek této snahy?
- ▶ Co by podle klienta mělo problém vyřešit?
- ▶ Jak klient problém chápe?
- ▶ Jaké emocionální důsledky problém má?
- ▶ Existují nějaké stimuly, antecedenty problému?
- ▶ Jaké jsou důsledky výskytu problému?
- ▶ Jaké další faktory je třeba vzít v úvahu?

Cvičení 6: Průzkum problémů

- ▶ Pracujte ve dvojicích
- ▶ Jeden z dvojice hraje „svého klienta“
- ▶ Druhý v roli sociálního pracovníka usiluje o průzkum problémů

3.6.0 Specifikace problémů

- ▶ *První verze:* Neschopnost spát
- ▶ **Akceptovaná verze:**
  - ▶ Neschopnost spát: klient spal v průměru jen 4 hodiny denně

Cvičení 7: Specifikace problémů

- ▶ Specifikujte všechny tři problémy klienta

3.7.0 Cíle

- ▶ Cíle jsou explicitní, cílové body intervence.
- ▶ Spát: 8 hodin denně

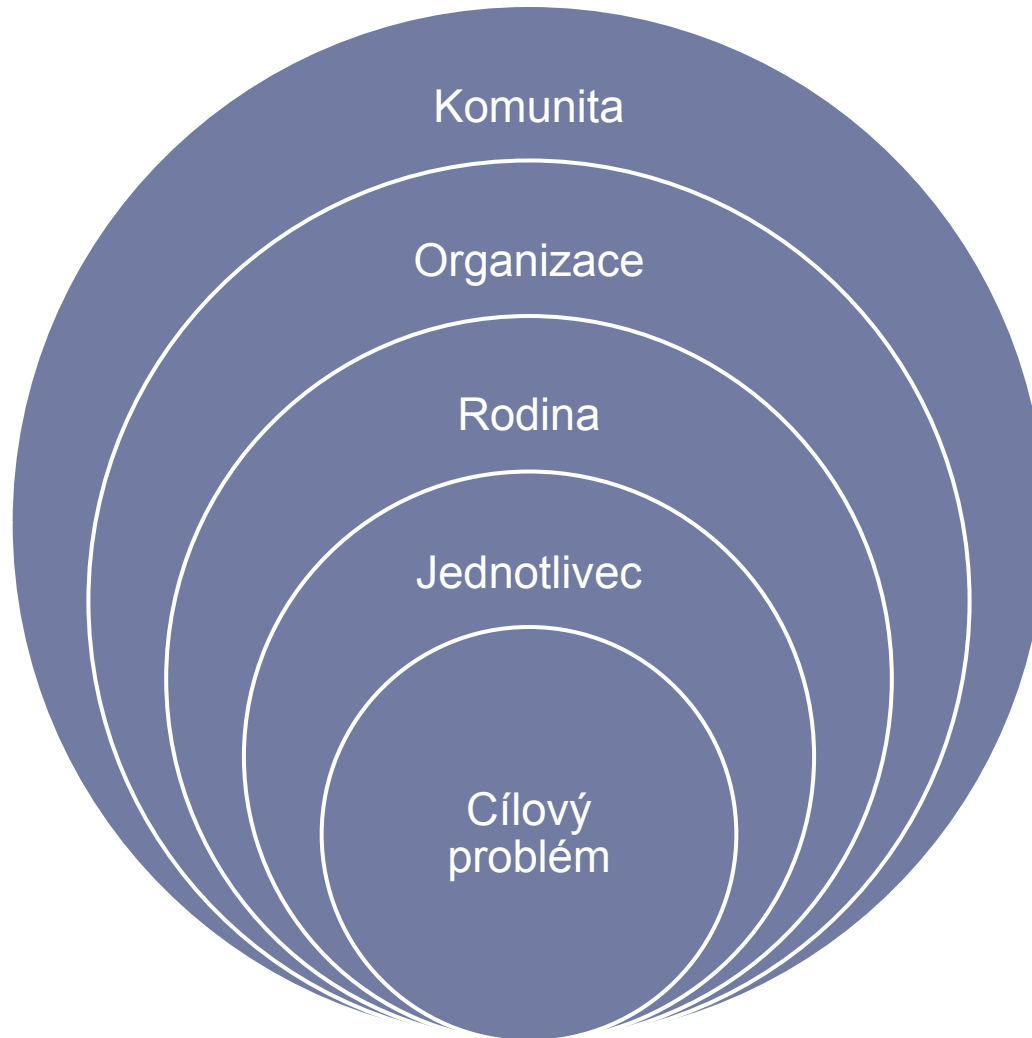
Příčiny problému

- ▶ Problémy se „staly“ („nemají původ“)
- ▶ Co přispívá k udržení problému?
- ▶ Jaké jsou překážky v řešení problému?

Systemy a problém

System pro intervenci

- ▶ Identifikátor problému
- ▶ Lokace problému (kde uvidíme dopad práce)
- ▶ Lokace potřebných změn (příčiny problémů)
- ▶ Lokace řešitele problémů

Hlavní překážky

---

1. Sociální systém
2. Konstrukty o světě
3. Emoce
4. Neúspěšná řešení

Analýza příčiny

- ▶ Čím je problém udržován: *přesvědčeními, emocemi, sociálním systémem nebo neúspěšnými řešeními?*
- ▶ Jaká jsou přesvědčení uživatele služby o situaci a o potřebách?
- ▶ Pokud je příčinou nezdařené řešení, jedná se o snahu naplnit utopický cíl, nadměrné úsilí, snaha o změnu postoje druhého člověka?
- ▶ Jak může být problém klasifikován?
- ▶ Vyskytuje se propojení mezi problémy?

Neúspěšná řešení

Tři typy nezdařených řešení, které se mohou stát překážkou:

1. Definování **utopického cíle**, směřování příliš vysoko, například chtít, aby děti byli jako andělé,
2. **Usilovně se snažit** o to, co může proběhnout spontánně. Například snažit usnout, snažit si získat lásku nevlastního dítěte.
3. **Snaha měnit přístupy**, tam kde by se mohl uživatel služby s chováním smířit, nebo chtít po někom, aby chtěl něco, co nechce. Například stěžování, že dítě nechodí do školy s nadšením ...

4. Fáze:

Formulace cílů a úkolů (4. až 7. schůzka)

- ▶ I. sekvence: stanovení cílů
- ▶ II. sekvence: kontraktace

Typy úkolů

- ▶ ***Průzkumné úkoly***
- ▶ ***Intervenční úkoly***
- ▶ **Úkoly mohou být *prosté* (jedna akce) nebo *komplexní* (množství různých činností).
Nicméně jednoduché cíle jsou preferovány.**
- ▶ ***Jednostranné* (realizovatelný jednotlivcem) úkoly nebo *reciproční* úkoly (někdo něco udělá a druhá osoba vykoná reciproční úkon).**

Typy úkolů

- ▶ *Hmotné či mentální úkoly*
- ▶ *Postupné úkoly*
- ▶ *Imaginární úkoly*
- ▶ *Obrácené úkoly*
- ▶ *Paradoxní úkoly*

V. Fáze: Plnění úkolů (sedmá až desátá schůzka)

▶ Proveditelnost úkolů

VI. Fáze

Terminace (2 až 3 kontakty)

- ▶ Efekt zakončení kontaktů
- ▶ Strach z nových situací
- ▶ Shrnutí pozitivních bodů spolupráce
- ▶ Další okruhy jeho práce

Zajímavý zdroj

- ▶ <http://www.task-centered.com/>